

Temanotat

**Irak/Iran: Parti Azadi Kurdistan
(PAK) – Kurdistan Freedom Party**

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda og Justis- og politidepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver.

Landinfos rapporter og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

Opplysningene som blir lagt fram i rapportene og temanotatene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos rapporter og temanotater er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som rapportene omhandler.

© Landinfo 2010

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgaten 33 A

Postboks 8108 Dep

N-0032 Oslo

Tel: 23 30 94 70

Fax: 23 30 90 00

E-post: mail@landinfo.no

www.landinfo.no

Temanotat **Irak/Iran: Parti Azadi Kurdistan (PAK) – Kurdistan Freedom Party**

SUMMARY

PAK is an Iranian Kurdish exile party with its headquarters in the Kurdistan Region in Northern Iraq. The report makes an account for its history and political development. It describes the party leadership, and outlines its relations with the political parties that underpin the Kurdistan Regional Government (KRG) as well as with other similar Iranian Kurdish parties at the place. The PAK has its headquarters in the city of Erbil. It has additional facilities at other places in the Kurdistan Region.

The PAK's political room of manoeuvre has been laid down by the KRG parties. In accordance with that, the party members are not allowed to carry out any armed activity on Iranian territory. On the other hand, the party can arm its members for the purpose of self defence on Iraqi territory. As a consequence, the party's activity in both Iraq and Iran appears as mainly political.

It has not been possible to establish a clear picture of its popular following and level of activity in Iran. On the whole, both appear as modest at best.

SAMMENDRAG

PAK er et iransk kurdisk eksilparti som har hovedkvarter i Kurdistan-regionen i det nordlige Irak. Notatet redegjør for partiets historie, politiske utvikling, ledelse og forhold til de irakiske kurdiske selvstyremyndighetene og til andre liknende iranske kurdiske partier på stedet. PAK har hovedkvarter i Erbil. Det har i tillegg andre mindre innretninger andre steder i Kurdistan-regionen.

Partiets politiske spillerom er fastlagt av de kurdiske selvstyremyndighetene. Medlemmene kan i henhold til dette bl.a. ikke gjennomføre væpnede aksjoner på iransk territorium, men partiet har samtidig mulighet til å bevæpne sine medlemmer for selvforsvar på irakisk territorium. Partiets virksomhet i Irak og Iran fremstår følgelig som primært av politisk karakter.

Det har ikke vært mulig å danne seg et klart bilde av partiets oppslutning blant befolkningen i de kurdiske områdene i Iran, eller av dets aktivitetsnivå der. Alt i alt er inntrykket at begge i beste fall ligger på et moderat nivå.

INNHold

1. Innledning	5
1.1 Historikk	5
1.2 Partiledelsen	6
1.3 Politisk profil	6
1.4 Utenlandsrepresentasjon	6
2. Forholdet til KRG-myndighetene i Nord-Irak	7
3. Relasjoner med andre iranske opposisjonsgrupper i Nord-Irak	8
4. PAKs hovedkvarter	9
5. PAKs Peshmerga-styrker	11
5.1 Utfører Peshmerga-styrkene eskorte- og beskyttelsesoppdrag?	11
6. Har PAK vært utsatt for iranske angrep i Nord-Irak?	11
7. Oppslutning og aktivitet i Iran	13
8. Gjennomfører PAK militære aksjoner?	14
9. Referanser	15

1. INNLEDNING

Parti Azadi Kurdistan (PAK) er et iransk kurdisk parti i opposisjon til det iranske regimet. Partiet er med KRG-myndighetenes godkjenning basert i det kurdiske selvstyreområdet i Nord-Irak. Det har dessuten medlemmer i Europa, Skandinavia og Nord-Amerika samt et kontor i USA.

Dette notatet bygger på skriftlig og muntlig kildemateriale om de iranske kurdiske partiene i Irak. Materialet har vært samlet inn over et lengre tidsrom, bl.a. i intervjuer med kilder i Irak, Norge, Syria, Tyrkia og USA.

1.1 HISTORIKK

Lederen for PAKs USA-komité Zagros Yazdanpanah opplyser i møte med Landinfo 8. april 2010 at PAK ble grunnlagt i 1991 som et parti for iransk Kurdistan. PAK sprang opprinnelig ut av Organization of Iranian People's Guerillas (OIPF), et iransk sosialistisk parti. Det som senere ble PAK var på den tiden Kurdistan-komiteen innenfor OIPF. Denne komiteen var basert i Pranshahr da PAK ble dannet. F r dette var OIPF lokalisert i den iranske byen Bokan.

Kort tid etter den islamske revolusjonen i Iran i 1979 kom OIPF i konflikt med det nye regimet, og partiet ble gradvis presset ut av Iran i løpet av 80-tallet. Gradvis trakk OIPF i denne perioden folkene sine over grensen til Nord-Irak. Der etablerte det seg i et demilitarisert område  st for Halabja på irakisk side av grensen. Etter våpenhvilen mellom Irak og Iran i 1988 tok irakiske styrker kontroll over området. Kurdistan-komiteen i OIPF flyttet da videre innover i Irak og etablerte seg i byene Rania, Haladze, Suleimania, Erbil og Kirkuk.

Etter at den kurdiske regionale regjeringen (KRG) overtok kontrollen over de kurdiske provinsene i Irak i 1991, ble PAK opprettet som eget parti, men da under navnet Revolutionary Union of Kurdistan (RUK). RUK endret så navn til Parti Azadi Kurdistan i 2006 eller 2007. I en artikkel skrevet av forskerne Hashem Ahmadzadeh og Gareth Stansfield (2010) ved Essex University i Storbritannia, fremkommer det at navneendringen ble foretatt på en partikongress 10.-12. oktober 2006 i Erbil.

Ahmadzadeh og Stansfield (2010) opplyser videre at en gruppe innenfor PAK under ledelse av Simko Yazdanpanah gikk ut av partiet 7. juli 2007, og dannet det de kalte et "reorganisert RUK" den 12. august samme år. Dette kan være denne gruppen som

i dag under Simko Yazdanpanahs ledelse kaller seg Fighters' Union (persisk: *Ettehâde Shoresherên*) og som oppholder seg i Suleimania med PUKs aksept og finansielle støtte (Barkey, e-post januar 2010).

Det er uklart om det er Simko Yazdanpanah eller moren hans, Amine Kanim, som er den faktiske lederen av denne utbrytergruppen. Simkos bror, Hussein, er for øvrig nestleder i PAK (Ahmadzadeh & Stansfield 2010).

1.2 PARTILEDELSEN

Ifølge Zagros Yazdanpanah (møte i Washington D.C. 8. april 2010) ble Kurdistan-komiteen i OIPF ledet av Said Yazdanpanah frem til partidannelsen i 1991 og noen måneder videre til han ble likvidert i september. Deretter overtok broren Hussein Yazdanpanah i 1991, og han satt ut 2007. Fra da av har PAK vært ledet av Ali Qazi, som for øvrig er sønn av Qazi Mohammad, som i sin tid stiftet Kurdistans Demokratiske Parti (KDP) i Mahabad i Iran og som ledet den Sovjet-støttede "Mahabad-Republikken" 1945-46. Ifølge Ahmadzadeh og Stansfield (2010) ble Ali Qazi valgt til leder på partikongressen 10.-12. oktober 2006 i Erbil. Der ble samtidig Hussein Yazdanpanah valgt til nestleder.

1.3 POLITISK PROFIL

Ifølge Zagros Yazdanpanah bygger PAKs politiske program på en oppfatning om at det kurdiske folk er én nasjon. På lang sikt er partiets mål å få opprettet en kurdisk fellesstat. På kort sikt er målet å oppnå et føderalisert Iran med maktdeling mellom de etniske gruppene i landet.

Ahmadzadeh og Stansfield (2010) legger til at PAK samtidig opprinnelig var et sosialistisk parti. Den amerikanske ny-konservative skribenten Jack Wheeler (2006) beskriver derimot PAK som høyreorientert i liberalistisk forstand. Med det mener han at partiet er opptatt av markedsøkonomi og vestlig-liberale verdier, og er uttalt anti-marxistisk og anti-islamistisk.

Denne nye høyre-profilen kan godt tenkes å ha blitt vedtatt samtidig med navneendringen i 2006, uten at de andre kildene nevner det. Noe som kan tale for det er de iranske kurdiske partienes generelt sterke konkurranse om å gjøre seg interessante for den amerikanske administrasjonen. Dette ble påpekt av en irakisk diplomatisk kilde i Washington D.C. i møte med Landinfo 7. april 2010. Konkurransen mellom disse partiene kan ha vært desto mer intens på denne tiden, mens USA vurderte å aksjonere for regimeskifte i Iran.

1.4 UTENLANDSREPRESENTASJON

Ifølge Zagros Yazdanpanah har ikke PAK noe kontor i Skandinavia, men partiet har medlemmer i Norge, Sverige, Finland og Danmark. I Europa for øvrig har det medlemmer i Storbritannia, Nederland og Tyskland. Det har ikke mange medlemmer i Europa. PAK har imidlertid et kontor i USA som driver politisk arbeid overfor amerikanske myndigheter. PAK er også med i Kurdish National Congress, en paraplyorganisasjon for kurdiske partier og det kurdiske samfunnet i USA og Canada.

2. FORHOLDET TIL KRG-MYNDIGHETENE I NORD-IRAK

Ifølge Zagros Yazdanpanah har PAK et godt forhold til KRG-myndighetene i Nord-Irak. Han hevdet det hersker en gjensidig forståelse mellom dem, uten å utdype dette nærmere. PAK har myndighetenes tillatelse til å oppholde seg i KRG-provinsene. Tillatelsen stammer fra 1991 og ble videreført etter 2003.

Tillatelsen bygger på et generelt vilkår som gjelder for alle de iranske kurdiske partiene som oppholder seg lovlig i KRG-provinsene. Vilkåret er at det ikke skal utføres noen som helst væpnet aktivitet i Iran fra medlemmenes side. Derimot tillates partimedlemmene å bære håndvåpen til selvforsvar inne på deres egne områder. En leder på høyt nivå i Asayish i Suleimania provins uttalte i møte med Landinfo 13. april 2010 at enkeltpersoner som er truet av andre rivaliserende grupper eller personer blant eksiliranere, dessuten kan få KRGs tillatelse til å ha pistol med seg når de beveger seg mellom leire.

Ifølge en irakisk diplomatisk kilde i Washington D.C. (møte 7. april 2010) er alle de iranske kurdiske partiene som oppholder seg i KRG-provinsene med de regionale myndighetenes tillatelse, pålagt begrensninger i aktiviteten. De tillates ikke å iverksette angrep eller sabotasje over grensen til Iran. De tillates heller ikke å rette aksjoner mot iranske borgere innenfor KRG-provinsene. Imidlertid har de KRGs tillatelse til å holde møter, organisere seg og informere på iransk territorium. For øvrig går partimedlemmenes barn i Irak på vanlig offentlig skole, og alle medlemmene kan bruke offentlige irakiske helsetjenester gratis.

Henri Barkey ved Carnegie Endowment for International Peace i Washington D.C. forsker bl.a. på politiske forhold i de kurdiske områdene i Midtøsten. I en e-post til Landinfo (januar 2010), viser han til at åtte iranske kurdiske partier i KRG-provinsen mottar finansiell støtte fra KRG på mellom 45 og 55 millioner irakiske dinarer årlig. PAK mottar 45 millioner. Dette skjer ifølge Ahmad Ali ved Washington Institute for Near East Policy (møte i Washington D.C. 8. april 2010) på tross av at Iran har protestert overfor KRG mot disse budsjettoverføringene. Til grunn for de iranske partienes opphold i KRG-provinsene ligger et generelt vilkår om at de ikke skal foreta seg noe som kan gi KRG problemer med Iran. Dette vilkåret formidler KRG klart og tydelig til partiene. Ali opplyste videre at de som bor i leirene har full tilgang til irakiske offentlige tjenester og til det lokale arbeidsmarkedet.

Det er likevel uklart hva som ville vært KRGs reaksjon i tilfelle partiene skulle bryte hovedvilkåret om å avstå fra væpnet aktivitet i Iran. Henri Barkey uttalte i møte med Landinfo 6. april 2010 at det var lite trolig at KDP og PUK ville komme til å stenge leirene deres og overgi partimedlemmene til Iran, slik Ahmad Ali mente kunne skje. Noe slikt finnes det ingen presedens for selv om KRGs relasjoner med Iran har endret seg flere ganger, mente Barkey.

Idris Ahmedi er forskningsstipendiat ved Georgetown University i Washington D.C. der han bl.a. arbeider med kurdisk politikk. I møte med Landinfo 6. april 2010 opplyste han at det er PUK som i praksis håndterer alle formelle saker med de iranske partiene. PUK betrakter partimedlemmene som politiske flyktninger, og

tillater dem å bære våpen, men kun for selvforsvar. Selvforsvar har tidligere vist seg aktuelt mot iranske anslag, som det var mange av i Nord-Irak på 1990-tallet.

3. RELASJONER MED ANDRE IRANSKE OPPOSISJONGRUPPER I NORD-IRAK

Ifølge Zagros Yazdanpanah har PAK gode relasjoner med alle partiene som oppholder seg lovlig i KRG-provinsene. PJAK er et unntak. PAK anser PJAK for å være gren av PKK. PJAK driver væpnede aksjoner i Iran og leder dem fra basene sine på KRGs side av grensen. Disse basene er ikke akseptert av PUK eller KRG, men de har allikevel ikke stoppet PAKs virksomhet.

Journalisten Jani Diylan (møte i Washington D.C. 8. april 2010) i Voice of America – Kurdish Service, anser PJAK for å være skapt av PKK. Han mente at PJAK har stort gjennomslag i de kurdiske områdene i Iran, og trodde dette hadde sammenheng både med satelittsendingene deres på Med TV og det faktum at de er den eneste kurdiske gruppen som driver væpnet aktivitet i Iran. De har fylt et tomrom som PAK, KDPI og de andre Irak-baserte partiene etterlot seg etter at de trakk seg ut av Iran.

Ahmadzadeh og Stansfield (2010) påpeker at PJAK dessuten har vist en betydelig evne til å organisere sosiale og kulturelle aktiviteter inne i Iran ved siden av væpnet kamp, og derigjennom har vunnet terreng der. På den annen side svekkes omdømmet deres av mistanker om utenlandsk støtte. De etablerte kurdiske partiene holder for sin del avstand til PJAK og unnlater å ta dem i betraktning i sin politiske planlegging.

Zagros Yazdanpanah opplyste derimot at PAK har et visst samarbeid med KDPI og Komala-partiene om stillingstaken i politiske spørsmål. PAK oppfatter seg som det mest aktive partiet etter KDPI. PAK deltar i paraplyorganisasjon for iranske minoritetsgrupper; CIFN – Congress for Iranian Federal Nations.

Ettersom det synes klart at verken KDPI eller PAK driver noen væpnet virksomhet på iransk territorium, foreligger det ikke noe grunnlag for å anta at de to partiene samarbeider om slike aktiviteter.

4. PAKS HOVEDKVARTER

PAK har etter hva Zagros Yazdanpanah opplyser nå sitt hovedkvarter i Erbil. De har også et annet lite kontor i Erbil, et kontor i Suleimania og en annen base i en ikke navngitt by i Suleimania provins. For øvrig skal PAK også ha noen små baser i grensefjellene.

Jack Wheeler (2006) nevner i denne sammenheng landsbyen Rayat i Dohouk provins, ca. 10 kilometer fra den iranske grensen. Han skriver om et besøk han avla hos dem der i 2006. Rayat ligger på hovedveien mellom Erbil og Piranshahr (i Iran).

En representant for et annet kurdisk parti, Kurdish Social Democratic Party (møte i Damaskus 6. oktober 2008), har i denne sammenheng nevnt Bamon og Haj Umran i Qandil-fjellene.

Det var i Erbil at partikongressen ble holdt i 2006, der PAK fikk sitt nåværende navn (Ahmadzadeh & Stansfield 2010).

Kart over Nord-Irak og deler av iransk Kurdistan (Kilde: GlobalSecurity 1998)

5. PAKS PESHMERGA-STYRKER

Zagros Yazdanpanah opplyser til Landinfo at PAK har peshmerga-styrker i KRG-provinsene, men at han ikke vet hvor mange de er. Disse peshmergaene skal ikke være organisert som noen militær fløy under eget navn. Det har så langt ikke lyktes Landinfo å skaffe ytterligere opplysninger om organiseringen av disse styrkene, ei heller hvor mange som er tilknyttet hovedkvarteret.

5.1 UTFØRER PESHMERGA-STYRKENE ESKORTE- OG BESKYTTELSESOPPDRAK?

PAK er underlagt de samme vilkårene for lovlig opphold i KRG-provinsene som de andre iranske kurdiske partiene der. Det innebærer bl.a. at partiet tillates å holde medlemmene bevæpnet i tilfelle de skulle bli utsatt for angrep. Ut fra foreliggende informasjon kan de dessuten unntaksvis tillates å bære lett selvforsvarsvåpen utenfor partiets leire (se kap. 2).

En spansk journalist (møte i Oslo, mai 2010) som har arbeidet med kurdiske spørsmål siden 1980-tallet forteller fra egne besøk i KRG-provinsene at peshmerga fra de iranske kurdiske partiene der har vært bevæpnet når de har kjørt journalisten rundt i provinsene.

KRG-myndighetene ser ikke ut til å forby eskorteoppdrag. Hva slags rammer KRG-myndighetene konkret har lagt for hvordan slik eskorte skal foregå, som for eksempel hvor mange personer som kan ferdes sammen, hvor mange som kan være bevæpnet osv., har Landinfo ikke informasjon om.

6. HAR PAK VÆRT UTSATT FOR IRANSKE ANGREP I NORD-IRAK?

Ifølge Zagros Yazdanpanah har ikke iransk etterretning utført noen likvidasjoner i KRG-provinsene etter aksjonen mot KDPIs lederskap i Berlin i 1992, der sentrale ledere ble likvidert på en restaurant. Iran innstilte etter dette likvideringene av iransk-kurdiske aktivister i KRG-provinsene etter påtrykk fra KRG. Som et unntak fra regelen nevnte Yazdanpanah at to PAK-medlemmer var blitt skutt med lyddempet våpen i Halabja i 2008.

Et visst iransk påtrykk skal ifølge Yazdanpanah fortsatt forekomme, men dette skjer i andre former. Trusselmeldinger mot aktivisters familier i Iran forekommer, med formål å presse vedkommende aktivist til å returnere. PAK mistenker også at det skal ha forekommet arrangerte ulykker. Iransk etterretning la tidligere ut miner ment for opposisjonelle, men dette hadde de ifølge Yazdanpanah sluttet med i 2004/2005.

Ifølge Ahmadzadeh og Stansfield (2010) forekom det hyppige iranske anslag i KRG-provinsene mot partimedlemmer på begynnelsen av 1990-tallet.

Idris Ahmedi (møte 6. april 2010) nevnte at det var mange væpnede iranske anslag mot medlemmer av de iranske kurdiske partiene i Irak på begynnelsen av 90-tallet. Denne aktiviteten opphørte etter hans utsagn i 2003, men det regnes fortsatt som sannsynlig at sentralt plasserte personer i partiene risikerer å bli likvidert. Selv om faren ikke er så stor lenger, sitter frykten ennå godt i partimedlemmene. Dessuten knytter det seg usikkerhet til hva som vil skje etter at USA har trukket seg ut av Irak.

Den iranske etterretningsaktiviteten i KRG-provinsene er omfattende. Denne foregår ved hjelp av rapportører innen iransk forretningsvirksomhet, basarhandel og veldedighetsarbeid i KRG-provinsene. Det er mange iranske kjøpmenn i basarene der.

De fleste partimedlemmene foretrekker å bo på basene. De som slutter i partiene prøver gjerne å komme seg til et tredje land der de kan føle seg trygge. Å bo utenfor basene i KRG-provinsene regner de fleste som å gi for dårlig vern mot iranske utsendinger (Idris Ahmedi, møte 6. april 2010).

Michael Totten (2007), en høyreorientert amerikansk freelance-journalist med omfattende rapportering fra Midtøsten, skriver at de kurdiske iranske eksilmiljøene i Nord-Irak nå er mest opptatt av å motvirke iransk etterretningsvirksomhet på irakisk side av grensen og å avverge iransk infiltrasjon av partienes leire og baser. Men han legger også til at det i blant har forekommet skuddvekslinger mellom partimedlemmer og iranske etterretningsfolk på veiene på irakisk side.

Det bildet som fremkommer tyder likevel på at væpnede iranske anslag nesten ikke forekommer lenger. I den grad de forekommer er personer i sentrale posisjoner i partiene mest utsatt. Hvorvidt PAK som sådan har vært utsatt for væpnede anslag i den senere tid har det ikke lyktes å få bekreftet, men partiet selv opplyste ikke om noe slikt.

7. OPPSLUTNING OG AKTIVITET I IRAN

Ifølge Zagros Yazdanpanah befinner de fleste PAK-medlemmene seg i Iran. Han hadde ingen tall å oppgi for medlemsmassen. Hovedkvarteret i Erbil har tall og medlemsregister, men gir ikke ut informasjon om dette. I Iran er det stor aktivitet. De fleste medlemmene oppholder seg i Kermanshah. Det finnes også medlemmer i Oromieh og Ilam. Medlemmene ledes fra PAK i KRG-provinsene. Kontakten går via mobil, Internett og personlig trafikk over grensen. Den elektroniske kontakten overvåkes av iransk etterretning. Man er klar over dette, men klarer å håndtere overvåkingen ved hjelp av grep som kodenavn, kodeord og illegal grensekryssing.

Ifølge Michael Totten (2007) påberoper PAK seg ansvaret for å ha organisert demonstrasjoner i Iran i forbindelse med opptøyer i Mariwan og andre steder i de kurdiske områdene sommeren 2005.

Ahmed Ali er Irak-forsker ved Washington Institute for Near East Policy i Washington D.C. I møte med Landinfo 8. april 2010 fortalte han at han hadde lest om streiker og demonstrasjoner i de kurdiske områdene i Iran, men at han ikke hadde kjennskap til hvem som organiserte dem. Ali mente at befolkningen i de aktuelle områdene generelt er tilbakeholdne med å delta i slik aktivitet, fordi det innebærer en sikkerhetsrisiko. Generelt mente han at PAK og de andre partiene overdriver når de påberoper seg å ha gjennomført slike aktiviteter.

En forsker i Washington D.C. med gode kontakter i den grønne bevegelsen i Iran, opplyste i møte med Landinfo 8. april 2010 at han kjente til at kurdiske opposisjonsmiljøer hadde påberopt seg ansvaret for streiker og demonstrasjoner i Oromieh og Tabriz, men kunne ikke verifisere informasjonen. Informasjonen kom fra kilder i den grønne bevegelsen som hadde sagt at denne aktiviteten var blitt slått ned på. Forskeren hadde ellers inntrykk av at det forekom slik aktivitet i flere byer i de nordlige delene i de kurdiske områdene.

Forskeren mente videre at de kurdiske partienes oppslutning hadde sunket jevnt siden tiden rundt revolusjonen i 1979. Den politiske utviklingen er for tiden sterkest knyttet til den grønne bevegelsen. De kurdiske partiene prøver å holde seg orientert om når de neste demonstrasjonene i regi av den grønne bevegelsen skal være for å legge sine egne demonstrasjoner til samme tid. Han antok også at den grønne bevegelsen mottar råd fra kurdiske politiske partier. Ifølge forskeren var det ikke utenkelig at de kurdiske partiene kunne øke sin betydning gjennom at den grønne bevegelsen blir tilført ny energi via kurdiske og andre minoritetspartier og ved aktiviteter og diskusjoner med dem.

Ahmadzadeh og Stansfield (2010) påpeker at det lange eksilet har fratatt de kurdiske partiene berøring med utviklingen i Iran. Etter en lang nedgang fikk partiene ny energi da USAs president George W. Bush inntok en konfronterende stilling overfor Irak og Iran. Da USA invaderte Irak i 2003, begynte partiene å feste lit til at det iranske regimets dager også var talte og at de selv ville komme i fremste linje når det ble regimeendring i Iran. Etter hvert ble det imidlertid klart at det ikke fantes noen amerikansk Iran-politikk som inkluderte en gjenopplivelse av de kurdiske partiene.

Noen økt betydning i Iran ser det da heller ikke ut til at partiene har fått som følge av amerikansk Iran-politikk.

Landinfo har utover dette generelle inntrykket av mulighetene til å gjennomføre politiske markeringer i Iran, ikke kommet noe nærmere et svar på i hvilken grad PAK eventuelt klarer å gjennomføre dette.

8. GJENNOMFØRER PAK MILITÆRE AKSJONER?

Av Jack Wheelers artikkel (2006) fremgår det at PAK i det minste frem til 2006 drev offensiv militær virksomhet. Dette året fulgte han en gruppe av partiets peshmerga på et streif ca. 10 km inn på iransk territorium. Både han og gruppen var bevæpnet med lette håndvåpen. Målet var byen Piranshahr, der en skulle komme i kontakt med medlemmer av gruppen på iransk side. Oppdraget ble imidlertid avbrutt fordi gruppen havnet i nærheten av en trefning mellom iranske grensevakter og en smuglergruppe.

Wheeler (2006) beskriver slike streif som vanlige. Han sier at PAK gjør dette for å foreta væpnede anslag mot iranske myndigheter, og at PAK er den eneste av de iranske motstandsgruppene som driver væpnet kamp i Iran. Han hevder også at væpnede aksjoner i Iran er noe PAK har holdt på med i en generasjon.

Dette strider imidlertid sterkt mot hva de andre kildene som har vært konsultert uttaler til Landinfo. Alle kildene som har vært konsultert har vært samstemmige i at slike operasjoner har opphørt, og at årsaken er de begrensninger som KRG legger på partienes virksomhet. Det største av disse partiene, Kurdish Democratic Party of Iran (KDPI), sa i 2002 at de ikke hadde drevet slik aktivitet de siste 3-4 år. KDPI hadde da tatt væpnet kamp i Iran ut av partiprogrammet som ble vedtatt i 2000 (KDPI u.å.). KDPI er underlagt de samme vilkårene for opphold i Irak som PAK. Landinfo har tidligere fått opplyst fra kilder i FN (intervju i Ankara januar 2003) at PUK allerede fra 1995 gradvis hadde innsnevret de iranske kurdiske partienes spillerom for væpnet aktivitet.

Imidlertid forteller en spansk journalist (møte i Oslo, juni 2010) som har arbeidet med kurdiske spørsmål siden 1980-tallet at medlemmer av partier som KDPI ennå tar med seg håndvåpen til selvforsvar når de beveger seg inn på iransk territorium. Dette skjer selv om formålet med slike bevegelser ikke lenger er å utføre væpnede aksjoner der.

Selv om Wheeler er en førstehåndskilde svekkes han vesentlig mot denne bakgrunnen. Det er for Landinfo liten grunn til å tvile på at partiene foretar streif inn på iransk territorium, og det virker sannsynlig at man da tar med lette våpen til eget forsvar. Men Wheelers påstand om at partiet drev væpnet kamp i 2006 er ikke bekreftet av andre kilder.

9. REFERANSER

Skriftlige kilder

- Ahmadzadeh, H. & Stansfield, G. (2010). The Political, Cultural and Military Re-Awakening of the Kurdish Nationalist Movement in Iran. *Middle East Journal*, 64(1), 11-27..
- KDPI, dvs. Democratic Party of Iranian Kurdistan (u.å.). *Programme and Internal Regulations. Adopted in the XIIth Congress (24-26 November 2000)*. KDPI. Ikke tilgjengelig på Internett.
- Totten, M. J. (2007, oktober). The Next Iranian Revolution. *Reason online*. Tilgjengelig fra <http://www.reason.com/news/show/122023.html> [lastet ned 5. mai 2010]
- Wheeler, J. (2006, 3. oktober). With the Peshmerga. *To the Point News*. Tilgjengelig via http://www.thevanguard.org/thevanguard/other_writers/wheeler_jack/061003.shtml [lastet ned 11. mai 2009]

Muntlige kilder

- Abdullahi, Khosrow. Leder for KDPIs Europakontor. Intervju i Oslo 31. mai 2002.
- Ahmedi, Idris. Forsker, Georgetown University. Møte i Washington D.C. 6. april 2010.
- Ali, Ahmad. Forsker, Washington Institute for Near East Policy. Møte i Washington DC 8. april 2010.
- Leder på høyt nivå i Asayish i Suleimania provins. Intervju i Suleimania 13. april 2010.
- Barkey, Henri. Forsker, Carnegie Endowment for International Peace:
 - E-post 27. januar 2010.
 - Møte i Washington D.C. 6. april 2010.
- Diylan, Jani. Journalist, Voice of America. Møte i Washington D.C. 8. april 2010.
- FN-kilde. Intervju i Ankara januar 2003.
- Forsker i Washington med kontakter i den grønne bevegelsen i Iran. Møte i Washington D.C. 8. april 2010.
- Irakisk diplomatisk kilde. Møte i Washington D.C. 7. april 2010.

- Spansk journalist som har arbeidet med kurdiske spørsmål siden 1980-tallet. Møte i Oslo, mai 2010.
- Yazdanpanah, Zagros. Talsmann for PAK American Committee. Møte i Washington D.C. 8. april 2010.
- Kurdish Social Democratic party (KSDP), representant for partiet. Intervju i Damaskus 6. oktober 2008.

Andre relevante nettsteder

- Kurdish National Congress: <http://www.kncna.org/docs/main.asp>
- PAKs nettsted <http://www.pazadik.org/> (kun på kurdisk)
- Filmsnutter på Youtube
http://www.youtube.com/results?search_type=&search_query=pazadik (noen av disse er på tysk)